

עמוד הבית > חדשות > דין וחשבון

דין וחשבון

כשבעל מניות מיעוט מתנגד לעסקת בעלי עניין- האם מדובר בעניין אישי?

עו"ד שלומי תורג'מן, עו"ד יפתח יאיר אבן-טל

26/03/2012

בחברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, מחזיקים בני משפחה בשליטה מבוזרת באמצעות בעלות ב 85% ממניות החברה ואף מכניהם כמנהלי החברה. 10% ממניות החברה מוחזקות על ידי בעל מניות מיעוט ויתר המניות על ידי הציבור. במועד כלשהו מבקשת החברה לאשר הסכם ניהול מול בעלי השליטה ולשם כך נדרש על פי חוק אישור האסיפה הכללית, בתמיכת רוב בעלי המניות נטולי עניין אישי. בעל מניות המיעוט מגלה את דעתו בתקשורת כי בכונתו להתנגד לעסקה האולי זז מיטיבה עם בעלי השליטה על חשבון טובת החברה, אך יסכים אם ימונה נציג מטעמו לכהן כמשנה למנכ"ל. האם בכך הפך לנגוע בעניין אישי?

לשאלה זו חשיבות מכרעת, שכן סיווג בעל מניות המיעוט כלוקה בעניין אישי תמנע ממנו להצביע כנגד הסכם הניהול וההכרעה תיוותר בידי הציבור שמחזיק (בפיזור) 5 אחוזים מהמניות. לעומת זאת, אם לא יסווג כלוקה בעניין אישי, לא יאוסר הסכם הניהול אלא בהסכמתו.

סוגיה שכזו עמדה בפני כב' השופט סולברג באוגוסט 2011, עת כיהן בבית המשפט המחוזי בירושלים, בעניין החברה הציבורית ב. יאיר חברה קבלנית לעבודות בנייה 1988 בע"מ ואח'. באותו מקרה קבע בית המשפט, כי ייתכנו נסיבות בהן בעל מניה המצביע נגד עסקת בעלי עניין יסווג כבעל עניין אישי. במילים אחרות, בית המשפט הכיר באפשרות קיומו של מה שהוגדר על ידו כ"עניין אישי שלילי".

בית המשפט הוסיף וקבע, כי החברה אינה מוסמכת לסווג בעצמה בעל מניות נגוע בעניין אישי, אלא שבשלב ההצבעה, החובה לדווח על עניין אישי חלה על בעל המניות עצמו. החברה תוכל, לאחר ההצבעה באסיפה הכללית, לפנות לבית המשפט ולטעון כי בעל המניות היה נגוע בעניין אישי, הפר בכך את חובות תום הלב וההגינות המוטלות עליו, ומשכך, אין להחשיב מניותיו בספירת הקולות.

בחודש ינואר האחרון, חזר בית המשפט המחוזי בתל אביב בעניין תדביק על פסיקה זו, שם סווגה חברה אשר החזיקה מניות מיעוט כבעלת עניין אישי שלילי, משהתנגדה לאישור הסכם ניהול עם בעל השליטה. בעל השליטה טען שיש לסווג את בעלת מניות המיעוט כנגועה בעניין אישי שלילי משום שבעבר ניהלה משא ומתן שכלל לרכישת חלקו בחברה. בית המשפט דחה את טענת בעל השליטה וקבע, כי עניין אישי יתקיים כאשר בעל מניות מצביע משיקולים שאינם טובת החברה. למשל, כאשר יש לו אינטרס במתחרה והוא מבקש להכשיל עסקה טובה לחברה רק מפאת האינטרס במתחרה. במקרה מובהק שכזה ייחשב בעל המניות כבעל עניין אישי שלילי. עוד, כאשר בעל מניות מסיר התנגדותו העניינית לעסקה רק משום שביקש או קיבל תמורה בגין הצבעתו, יש לראות התנהלות כסחטנית ומכמתמה את מניותיו בעניין אישי שלילי.

לדעתנו, הפסיקות האמורות נכונות ומבורכות. בית המשפט צמצם את העלויות בהן יידרש בעל מניות מיעוט לשאת כדי להוכיח את צדקתו. טרם שניתנו פסקי הדין האמורים, כאשר החברה הנשלטת בידי בעלי השליטה החליטה לסווג את הצבעת בעל מניות המיעוט כבעל עניין אישי שלילי, היה על בעל מניות המיעוט הטוען אחרת, לפנות ביזמתו לבית המשפט ולבקש כי יצהיר אחרת. פניה זו יקרה ולא כדאית לכל בעל מניות. על פי הפסיקות האמורות, החברה היא הנדרשת לבית המשפט ומי שישב לפניה יהיה בעל המניות אותו החברה מעוניינת לסווג כבעל עניין אישי שלילי. תוצאה זו מבורכת משום שהיא מעבירה את נטל ההוכחה בהליך המשפטי מהמיעוט לרוב. לעמדתנו, ניתן לעשות שימוש בעמדה זו גם במחלוקות אחרות המתעוררות בהצבעות באסיפה הכללית ובדיני החברות בכלל, אם כי חשוב להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום כבר מהשלב הראשון.

[1] עו"ד שלומי תורג'מן הינו שותף בכיר במשרד אפיק תורג'מן (www.at-law.co.il) ומתמחה במשפט אזרחי, ניירות ערך, הגבלים עסקיים וחברות, בדגש על סכסוכים בין בעלי מניות וגישור בסכסוכים אלה. במסגרת זו משמש עו"ד תורג'מן כבורר בסכסוכים בין בעלי מניות ובסכסוכים עסקיים מורכבים. הכותב גם מרצה במכללת שערי משפט בדיני ניירות ערך ובקורס סכסוכים בין בעלי מניות ומכין תכניות אכיפה פנימיות. עו"ד יפתח יאיר אבן טל הינו עורך דין במחלקת הליטיגציה המסחרית של משרד אפיק תורג'מן ומתמקד בתחום התאגידים וניירות הערך. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו או יעוץ השקעה ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בעסקאות מסוג זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.

בתמונה: עו"ד שלומי תורג'מן
צילום: יח"צ